

1 משיבה הברייתא: אחר שמוצד אחד ריבה היתוב בתיבה 'העולה'
 2 שתהיה תורה אחת לכל העולים שלא ירדו, ומצד שני מיעט בתיבה
 3 'זאת' שיש פסולים שאם עלו צריך להורידם, הרי שהדבר מסור בידך
 4 להכריע מאומד הדעת מה בא הכתוב לרבות ומה בא למעט, לפיכך
 5 אמרת, מרבה אני בכלל העולים שלא ירדו, את אלו – את
 6 שנשחטה בלילה ושאר הפסולים המנויים עמה, מפני שהיה פסולן
 7 בקרב – שנפסלו לאחר שבאו לעזרה, ומוציא אני את אלו – את
 8 הרובע והנרבע ושאר הפסולים המנויים עמם, מפני שלא היה פסולן
 9 בקרב אלא נפסלו קודם לכן.
 10 מדייקת הגמרא: קתני מיהת – מכל מקום שנינו בדברי רבי שמעון
 11 בברייתא זו לגבי יוצא דופן, דלא נתרבה בכלל העולים ופסול
 12 להקרבה אף בדיעבד, מאי לאו, כוונתו ליוצא דופן דקדשים –
 13 שהיוצא דרך דופן אמו אי אפשר להקדישו למזבח, והרי זו ראייה
 14 לדברי רבי יוחנן שרבי שמעון מודה בקדשים שאין יציאת הולד דרך
 15 הדופן נחשבת כלידה. דוחה הגמרא: אמר רב הונא פריה דרב נתן,
 16 לא, אלא כוונתו למעט יוצא דופן דבכור – שבכור בהמה שנולד
 17 דרך דופן אין בו קדושת בכור ואינו קרב למזבח כשאר בכורות. אבל
 18 שאר ולדות שיצאו דרך דופן יתכן שרבי שמעון מתיר להקריבם,
 19 שלא כדברי רבי יוחנן.
 20 מקשה הגמרא על דברי רב הונא בר רב נתן: הרי לדעת רבי יוחנן
 21 (לעיל מ.מ.), דין זה בבכור יוצא דופן, שאין בו קדושה, מהכתוב בבכור
 22 (שמות יג יב) 'פטר רחם' נפקא – הוא נלמד, ואין צורך ללומדו
 23 מ'זאת' כפי שאומרת הברייתא, כיון שהוא חולין גמורים וכך הדין
 24 בכל חולין שאם עלו צריך להורידם.
 25 דוחה הגמרא את דברי המקשן: אלא מאי, וכי כוונת הברייתא
 26 דקדשים – שכל יוצא דופן אי אפשר להקדישו למזבח. הרי דין זה
 27 לדעת רבי יוחנן (שם) 'מאמו' 'אמו' נפקא, ואילו הברייתא ממעטת
 28 אותו מ'זאת', ובכל אופן הרי היא שלא כדברי רבי יוחנן.
 29 משיבה הגמרא: האי מאי – מה טענה היא זו, אי אמרת בשלמא
 30 שכוונת הברייתא ליוצא דופן דקדשים, תוכל לבאר, היינו
 31 דאצטריכי תרי קראי – שמטעם זה נצרכים שני כתובים, גם הדרשה
 32 'אמו' 'אמו' וגם התיבה 'זאת', חד לבהמת חולין דאוליד דרך דופן
 33 ואקדשה – כי כתוב אחד 'אמו' 'אמו' נצרך למעט ולד של בהמת
 34 חולין שילדתו אמו דרך דופן והקדיש אותה, וחד לבהמת קדשים
 35 דאוליד דרך דופן – וכתוב אחד 'זאת' נצרך למעט ולד של בהמת
 36 קדשים שילדתו אמו דרך דופן, וקבבר, ולדות של קדשים, התייגין
 37 – בליתם הן נעשים קדשים, ואפשר היה לומר שגם יוצא דופן
 38 בכלל זה וכיון שהוא קדוש מאליו הרי זה ראוי להקרבה, על כן צריך
 39 כתוב מיוחד למעטו שאם עלה ירדן משום שלא היה פסולו בקדש.
 40 אלא אי אמרת שכוונת הברייתא ליוצא דופן דבכור, הרי דין זה
 41 בבכור לדעת רבי יוחנן 'פטר רחם' נפקא, ואין צורך למעטו
 42 מ'זאת'.
 43 הגמרא מביאה ראייה שיש לפרש את הברייתא ביוצא דופן דקדשים:
 44 הכי נמי מהתפרא, מדקתני בברייתא זו שלומדים מ'זאת' למעט את
 45 הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והבלאים, ויש להקשות, הני
 46 מהבא נפקא – האם דינם של אלו נלמד מ'זאת', הרי לא מכאן הוא
 47 נלמד, אלא מהתם נפקא – מהפסוק שהובא בברייתא אחרת, שכן
 48 שנינו, נאמר (ויקרא א ב) 'מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את
 49 קרבנכם, והתיבה 'מן' מלמדת שרק חלק מן הבהמות כשרות
 50 להקרבה ולא כולן, ולפיכך נלמד מלשון הכתוב 'מן הבהמה',
 51 להוציא את הרובע והנרבע – בהמה שרבעה אשה או שנרבעה
 52 לאיש, ומהתיבות 'מן הבקר' נלמד להוציא את הנעבד –
 53 שהשתחוה לה ונעשית בעצמה עבודה זרה, ומהתיבות 'מן הצאן'

54 נלמד להוציא את המוקצה – שיחידה להקריבה לעבודה זרה,
 55 ומהייתור של אות וא"ו בתיבות 'ומן הצאן' נלמד להוציא את הנזמך
 56 שהרג אדם, וכיון שכל אלו פסולים להקרבה, אין צורך לחזור
 57 ולמעט מ'זאת'. ותו – ועוד יש להקשות, מה ששנינו בברייתא
 58 ש'מ'זאת' ממעטים גם בהמת בלאים, וכי מהבא נפקא, הרי מהתם
 59 נפקא – מהפסוק שהובא בברייתא אחרת, שכן שנינו בה, נאמר
 60 (ויקרא כב כז) 'שור או כשב או עז פי יולד וגו' ומימי השמיני והלאה
 61 ירצה לקרבן וגו', ושתי התיבות 'או' שבפסוק זה מיותרות לדרשה,
 62 ולפיכך מלשון הכתוב 'שור או כשב או עז', נלמד שהוא פריט לבהמת
 63 בלאים, ומלשון הכתוב 'או עז', נלמד שהוא פריט לנרבעה – לבהמה
 64 שאינה דומה לבני מינה אלא נראית כבהמה מסוג אחר, שלא יהיו
 65 ראיות להקרבה. וכיון שנתמעטה בהמת כלאים מפסוק זה, אין צורך
 66 לחזור ולמעט מ'זאת'. אלא על כרחך אצטריכו תרי קראי –
 67 נצרכים שני כתובים בכל אחד מהפסולים הנזכרים בשתי ברייתות
 68 אלו, חד לבהמת חולין – כתוב אחד 'מן הבהמה' וגו' לגבי רובע
 69 ונרבע ושאר המנויים עמם, ושור או כשב וגו' לגבי כלאים ונדמה
 70 נצרך למעט בהמת חולין שיש בה אחד מכל הפסולים הללו, שאם
 71 עלתה תרד, וחד לבהמת קדשים – וכתוב אחד 'זאת' נצרך למעט
 72 בהמת קדשים שיש בה אחד מכל הפסולים הללו, שאם עלתה תרד.
 73 ואם כן מהבא נמי אצטרידי תרי קראי – גם כאן לגבי יוצא דופן צריך
 74 שני כתובים למעטו, אחד לולד של בהמת חולין שנולד דרך דופן,
 75 ואחד לולד של בהמת קדשים שנולד דרך דופן.
 76 הגמרא מביאה מחלוקת נוספת בין חכמים לרבי שמעון. הרואה דם
 77 במשך שלשה ימים שהם בתוך אחד עשר יום שבין גדה לנדה, הרי זו
 78 זבה מדאורייתא, אבל דם קושי (דם הבא מחמת צער לידה) אינה
 79 נעשית זבה מחמתו, אף אם ראתה אותו במשך שלשה ימים בתוך
 80 הימים שבין גדה לנדה. הגמרא מביאה מחלוקת בענין זה, לגבי
 81 היולדת דרך דופן: תנו רבנן, המקשה – אשה שרואה דם דרך הרחם
 82 מתוך צער לידה במשך שלשה ימים שהם בתוך אחד עשר יום שבין
 83 גדה לנדה, ובסוף שלשת הימים יצא ולד דרך דופן, אף שלא היה
 84 הפסק בין ראיית הדם ללידה תרי זו יולדת בזוב, כלומר הרי זו זבה
 85 סתם ואין לה דין יולדת כלל. ורבי שמעון חולק ואומר, אין זו יולדת
 86 בזוב, כי דם זה נחשב לדם קושי, וצריכה להביא קרבן ללידתה
 87 בלבד.
 88 ממשיכה הברייתא: ודם היוצא משם, טמא. ורבי שמעון חולק
 89 ומטהר.
 90 מבררת הגמרא: בשלמא – מובנת המחלוקת בין חכמים לרבי שמעון
 91 ברישא של הברייתא, כי רבי שמעון שאמר שאינה נחשבת יולדת
 92 בזוב, הוא למעמיה – לטעמו במשנתנו, שיציאת הולד דרך דופן
 93 נחשבת כלידה ואמו יושבת עליו ימי טומאה וטהרה ככל יולדת
 94 ואפילו לא ראתה דם בלידתו כלל, לפיכך הדם שראתה בשלשת
 95 הימים שלפני כן הוא דם קושי שאינו מטמא, ורבנן שאמרו הרי זו
 96 יולדת בזוב, הם למעמיהו – לטעמם במשנתנו, שיוצא דופן אינו
 97 נחשב כילוד, לפיכך אין זה דם קושי אלא דם זיבה. אלא בסיפא של
 98 הברייתא, שנחלקו בה חכמים ורבי שמעון לגבי הדם היוצא משם,
 99 צריך ביאר פמאי פליגי, שהרי אין לומר שנחלקו האם דם היוצא
 100 עם הולד דרך הדופן נחשב לדם לידה ומטמא ככל דם לידה, כי אם
 101 כן צריכים היו לסבור להפך, שרבי שמעון יטמא בדם מפני שיציאת
 102 הולד דרך הדופן נחשבת ללידה, וחכמים יטהרוהו כיון שאינה
 103 נחשבת ללידה.
 104 משיבה הגמרא: אמר רבינא, בסיפא של הברייתא מדובר בגון
 105 שיוצא ולד דרך דופן,

59 אָתָּיָא - יש לך לומר שלא באה מהמקור אלא משאר מקומות,
 60 כלומר מכתלי בית הרחם שבצדדים, וטהורה.
 61 שנינו במשנה: כָּל הַנְּשִׁים מְטַמְּאִין בְּבֵית הַחֵיצוֹן. מבררת הגמרא:
 62 הִי נִיהוּ - איזהו החלק של הרחם שנקרא 'בֵּית הַחֵיצוֹן'. משיבה
 63 הגמרא: אָמַר רִישׁ לְקִישׁ, כָּל שְׁתֵּינֻקַּת יוֹשֶׁבֶת וְנִרְאָה - כל מקום
 64 ברחם שנגאה בעת שהתינוקת יושבת ושאו נפתח רחמה מעט
 65 ונראית מקצתו מבחוץ, הוא בכלל בית החיצון.
 66 מקשה הגמרא: אָמַר לֹא רַבִּי יוֹחֲנָן לְרִישׁ לְקִישׁ, והרי משנתנו למדה
 67 את דין יובת הדם בבית החיצון מלשון הכתוב (ויקרא טו יט)
 68 'בְּבִשְׂרָה', שמשמע שוב הדם במקום נסתר בתוך בשרה, ואילו אֹתוֹ
 69 מְקוֹם שְׂכַשְׁתֵּינֻקַּת יוֹשֶׁבֶת הוּא נְאֻה, נחשב גְּלוּי הוּא אפילו אֶצֶל
 70 שְׂרָיָן ושדינו לטמא במגע רק במקום גלווי ולא במגע בבית הסתרים,
 71 ולא יתכן שיקרא לו הכתוב 'בבשרה'.
 72 ומפני קושיא זו, מבאר רבי יוחנן באופן אחר: אֵלָּא אָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן,
 73 בית החיצון הוא עַד בֵּין הַשְּׂנִינִים - עד המקום שיש בכתלי הרחם
 74 גושי בשר תלויים, ולפנים מזה הוא בית הפנימי.
 75 הגמרא מבררת מה דינו של מקום בין השנינים: אִיבְעִיָא לְהוּ, המקום
 76 עצמו של בֵּין הַשְּׂנִינִים, האם דינו כְּלַפְנֵינִים, ואינה נעשית גדה בזיבת
 77 הדם שם, או דינו כְּלַחוּיָן. משיבה הגמרא: תָּא שְׁמַע, דְּתַנִּי רַבִּי זְבַּח,
 78 בית החיצון הוא עַד בֵּין הַשְּׂנִינִים, וּבֵין הַשְּׂנִינִים עֲצִמָן דִּינוּ כְּלַפְנֵינִים.
 79 ביארנו נוסף מזה בית החיצון: בְּמַתְּנִיתָא תַּנָּא, שביבת החיצון הוא
 80 מְקוֹם דִּישָׁה. מבררת הגמרא: מֵאֵי מְקוֹם דִּישָׁה, משיבה הגמרא:
 81 אָמַר רַב יְהוּדָה, מְקוֹם שְׁהַשְּׂמֵשׁ דֵּשׁ - שאבר התשמיש מגיע בשעת
 82 גמר ביאה.
 83 במשנה מבואר, שטומאת האשה בזיבת דמה אל הבית החיצון
 84 נלמדת מהפסוק (ויקרא טו יט) 'דָּם יִהְיֶה זָבָה בְּבִשְׂרָה' וגו'. הגמרא
 85 מביאה ברייתא, כיצד נדרש הדין מפסוק זה: תַּנּוּ רַבְּנָן, נאמר בבדה
 86 'דָּם יִהְיֶה זָבָה בְּבִשְׂרָה', ו'בבשרה' משמע 'בתוך בשרה', מְלַמֵּד
 87 שְׁמִטְמָאָה בזיבת הדם כְּפָנִים, כְּבַחוּיָן - כאותן טומאות שטמאות
 88 ביציאתן לחוץ. וְאֵין לִי ללמוד מֵאֵלָּא לגבי נְדָה שבה עוסק
 89 הפסוק, אבל לגבי זָבָה מְנַיִן שמיטמאה בזיבת הדם כְּפָנִים, וְלִמּוּד
 90 לומר בפסוק ההוא 'זוֹבָה בְּבִשְׂרָה', שהכתוב היה לשונו וקרא לדם
 91 הנדה 'זוֹבָה', ללמד שגם זָבָה מִטְמָאָה באופן כזה. פּוֹלְטָת שְׂכַבְתָּ
 92 זָרַע, מְנַיִן שמיטמאה בפליטתה מן הבית הפנימי אל הבית החיצון,
 93 תְּלַמּוּד לומר בפסוק ההוא 'תִּהְיֶה זָבָה בְּבִשְׂרָה', לרבות את הפולטת.
 94 וְרַבִּי שְׁמַעוֹן חוֹלֵק עַל הַדִּין האחרון ואומר, הִיא פּוֹלְטָת שְׁתִּיטְמָא
 95 כְּבּוֹעֵלָה, מַה בּוֹעֵלָה אִינוּ מְטַמְּא מִדִּין בַּעַל קִרְי עַד שֶׁתֵּצֵא מִמְּקָאָה
 96 ו-שְׂכַבְתָּ זָרַע לחוץ, אֵף הִיא אִינְה מְטַמְּאָה עַד שֶׁתֵּצֵא מִמְּקָאָה
 97 לְחוּץ לגמרי, ולא ביציאתה אל הבית החיצון בלבד.
 98 מקשה הגמרא: וְכִּבְרַר רַבִּי שְׁמַעוֹן דִּיהָ כְּבּוֹעֵלָה ואינה מיטמאה בבית
 99 החיצון, וְהִתְנַיָּא, נאמר (ויקרא טו יח) 'וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ
 100 שְׂכַבְתָּ זָרַע וְרַחֲצוּ כַּמִּים וּמֵמָוָה עַד הָעֶרֶב', אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְכִי
 101 מַה כָּא וְהָ לְלַמְדֵּנוּ, אִם לְעִנְיָן נֹזַע בְּשְׂכַבְתָּ זָרַע שְׁטוֹן טְבִילָה, הֲרִי
 102 כִּבְרַר נְאֻמָּר לְמַטָּה (שם כב ד) 'בְּקִדְשֵׁים לֹא יֵאבֵל עַד אֲשֶׁר יִטְהַר, וְגו'
 103 או אִישׁ אֲשֶׁר יִצָּא מִמֶּנּוּ שְׂכַבְתָּ זָרַע, ומייתור התיבה 'או' בפסוק זה
 104 למדנו לכל הנוגע בשכבת זרע שהוא טמא, ואף הפולטת שכבת זרע
 105 בכלל זה שהרי נגעה בה מבחוץ. אֵלָּא עַל כִּרְחָךְ בא להשמיענו מה
 106 דין האשה בנגיעתה בה מבפנים, שאפשר היה לומר שאינה נטמאת
 107 בכך מִפְּנֵי שְׁטוֹמְאָתָּה בֵּית הַסְּתֵרִים הִיא וְטוֹמְאָתָּה בֵּית הַסְּתֵרִים אִינְה
 108 מְטַמְּאָה, אֵלָּא שְׁנוּרַת הַתְּכוּב הִיא שתהיה נטמאת אף בנגיעתה בה
 109 מבפנים. נמצא שגם לדעת רבי שמעון נטמאת בפנים כבחוץ, שלא
 110 כדברי הברייתא הקודמת.
 111 מתרצה הגמרא: לֹא מְקַיָּא, כָּאֵן בברייתא האחרונה מדובר
 112 בְּמִשְׁמֵשֶׁת - לענין טומאת האשה מחמת עצם התשמיש, שכיון
 113 שנגעה בה טיפת תשמיש מבפנים גזירת הכתוב שתיטמא. מה שאין
 114 כן כָּאֵן בברייתא הראשונה מדובר בְּפּוֹלְטָת, שנטמאת ביציאתה חוץ
 115 לגופה דווקא.
 116 מקשה הגמרא: אֵיךְ יתכן שבברייתא הראשונה מדובר בְּפּוֹלְטָת,

1 ואולם הדם שראתה בשלושת הימים יצא דִּרְךָ הַרְהָם, וְאִזְדָּא רַבִּי
 2 שְׁמַעוֹן לְמַעְמִיָּה - ורבי שמעון שטיהר בסיפא הלך בזה לשיטתו
 3 במשנתנו שיציאת הולד דרך דופן נחשבת ללידה, לפיכך הדם
 4 שראתה באותם הימים הוא דם קושי שאינו מטמא. וְרַבְּנָן לְמַעְמִיָּהוּ
 5 שיוצא דופן אינו כילוד, וזהו דם יזבה ומטמא.
 6 מקשה הגמרא: מְתַקֵּיף לָהּ רַב יוֹסֵף, תְּדָא - קושיא אחת, דִּהְיִינוּ
 7 רִישָׁא - שאם זו מחלוקתם הרי נחלקו בזה כבר ברישא, כי מה
 8 שטימאווהו חכמים בסיפא, על כרחך מפני שלדעתם יוצא דופן אינו
 9 נחשב כילוד, וממילא דם זה הוא דם יזבה, ומה שרבי שמעון טיהרו,
 10 על כרחך מפני שלדעתו יוצא דופן נחשב כילוד, וממילא דם זה הוא
 11 דם קושי וטהור, ומדוע כפלה הברייתא דבריה. וְעוּד קושיא, הרי
 12 לשון הברייתא 'ודם היוצא מְשֵׁם', מהמקום שיצא ממנו הַלֵּל ברישא
 13 מְשֵׁמַע, וכיון שברישא מדובר ביוצא דרך דופן, על כרחך גם לגבי דם
 14 בסיפא מדובר ביוצא דרך דופן.
 15 ומפני קושיית אלו מבאר רב יוסף באופן אחר: אֵלָּא אָמַר רַב יוֹסֵף,
 16 מדובר בסיפא כְּגוֹן שְׂעִיפָא וגם הַלֵּל וגם הָרֶם דִּרְךָ דוֹפָן, וּבְמִקּוּר
 17 מְקוּמוֹ מְטָא קְמִיפְלָנִי - ומחלוקתם היא לגבי הרחם שהוא מקור
 18 הדמים, האם נחשב מקום טמא וכל דם הבא דרך שם נחשב לדם
 19 טמא מפני שנגע בו. מַר כִּבְר - חכמים סברו, מְקוּר מְקוּמוֹ מְטָא,
 20 והדם היוצא ממנו דרך דופן אף שאינו נחשב דם יזבה כיון שלא יצא
 21 כאורח הנשים, מכל מקום מפני שנגע במקור הרי הוא אב הטומאה
 22 ומטמא את האשה טומאת ערב. וְמַר כִּבְר - ורבי שמעון סבר, מְקוּר
 23 מְקוּמוֹ מְטָוָה, לפיכך הדם היוצא ממנו דרך דופן אינו מטמא.
 24 הגמרא מביאה מחלוקת בדין האשה הרואה דרך דופן: אָמַר רִישׁ
 25 לְקִישׁ, לְדַבְרֵי הַמְטַמְּא בְּדָם -[חכמים], הרי הוא מְטַמְּא בְּאִשָּׁה
 26 להיות לה טומאת שבעה ככל גדה. וְלְדַבְרֵי הַמְטַהֵר בְּדָם -[רבי
 27 שמעון], מְטַהֵר אֵף בְּאִשָּׁה. וְרַבִּי יוֹחֲנָן אָמַר, אֵף לְדַבְרֵי הַמְטַמְּא
 28 בְּדָם, הרי הוא מְטַהֵר בְּאִשָּׁה. כי לא נאמר דין גדה אלא בדם הבא
 29 כאורח הנשים ולא ביוצא דרך דופן.
 30 מבאר הגמרא: וְאִזְדָּא רַבִּי יוֹחֲנָן לְמַעְמִיָּה - ורבי יוחנן שביאר כך
 31 את דעת חכמים, הלך בזה לשיטתו, וְאָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן מִשּׁוּם רַבִּי
 32 שְׁמַעוֹן כֵּן יוֹחֵי, מִנֵּין שְׂאֵין אִשָּׁה מְטַמְּא עַד שְׂעִיפָא מְדוּתָה -[דם
 33 נידות] דִּרְךָ עֲרוּתָה דווקא, שְׂנַאֲמַר לגבי עונש הבא על הנדה (ויקרא
 34 כ יח) 'וְאִשׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אִתָּהּ אִשָּׁה דוּתָה וְגִלְתָּ אֵת עֲרוּתָה אֵת מְקַרְתָּהּ
 35 הָעֵרָה וגו' וְנִכְרְתוּ וגו', מְלַמֵּד שְׂאֵין אִשָּׁה מְטַמְּא עַד שְׂעִיפָא מְדוּתָה
 36 דִּרְךָ עֲרוּתָהּ.
 37 הגמרא מביאה מימרא בענין טומאת המקור: אָמַר רִישׁ לְקִישׁ מִשּׁוּם
 38 רַבִּי יְהוּדָה נְשִׂיאָה, מְקוּר שְׁנַעְקַר ממנו חתיכת בשר ונִפְלַל לְאִרְיָן,
 39 האשה מְטַמְּא, שְׂנַאֲמַר בתוכחת יחזקאל הממשיל את העם לאשה
 40 מנאפת (יחזקאל טז לו) 'עֵצַן הַשֹּׁפֵף נְחוּשְׁתָּהּ וְתִגְלָה עֲרוּתָהּ' וגו',
 41 ו'נחושתך' פירושו 'שולייך', שהוא המקור שנמצא בשולי הגוף,
 42 שנחמת תאות הזנות הוא נשפך לארץ ומתגלה, ועל ידי זה 'תגלה
 43 ערותך'. הרי שנקרא המקור ערה גם לאחר שנשפך ונפל לארץ, ועל
 44 כרחך מפני שטומאתו בו גם כשאינו במקומו.
 45 מבררת הגמרא: לְמַאי אמר ריש לְקִישׁ שהיא טמאה, אִילִימָא
 46 לְטוֹמְאָתָּה שְׂכַעָה, הרי לגבי גדה (ויקרא טו יט) 'וְאִשָּׁה כִּי תִהְיֶה זָבָה
 47 דָּם' אָמַר רַחֲמֵנָא, משמע שנטמאת דווקא ביציאת דם, וְלֹא ביציאת
 48 הַתִּיבָה של בשר. אֵלָּא כוונתו לְטוֹמְאָתָּה עֶרֶב - שהאשה טמאה עד
 49 הערב, מפני שהחתיכה מן המקור היא אב הטומאה, וביציאתה היא
 50 נוגעת בה ומטמאתה.
 51 מימרא נוספת בענין טומאת המקור: אָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן, מְקוּר שְׁהוּעַ
 52 כְּשִׁתִּי מִיַּפִּי מְרַגְלִית - שנטף ממנו שתי טיפות דם לבן וצלול
 53 כמרגליות, האשה מְטַמְּא. מבררת הגמרא: לְמַאי אמר רבי יוחנן
 54 שהיא טמאה. אִילִימָא לְטוֹמְאָתָּה שְׂכַעָה, הרי שנינו (לעיל טז) שיש
 55 רק הַמְשֵׁה דָמִים מְטַמְּא בְּאִשָּׁה, וְתוֹ לֹא, ודם לבן אינו ביניהם. אֵלָּא
 56 כוונתו לְטוֹמְאָתָּה עֶרֶב - שהאשה טמאה עד הערב, מפני שנגעו
 57 הטיפות במקור וביציאתם נגעו בה וטימאווה. מדייקת הגמרא:
 58 וְדוּקָא תִּרְתִּי, חזקתן שהן מן המקור, אֶבֶל תְּדָא, אָמַר מְעַלְמָא

בבוקר, לאחר שהיום האיר כבר לחלוטין, הלכו כל המשתתפים איש איש לעבודתו. בעלי רומם אותם כביכול אל עולם אחר בהשפעתו עליהם. איש לא רצה לחשוב על המחיר היקר שהוא עלול לשלם על התקרבות זו אל בעלי ועל ההשתתפות בהתוועדות זו.

אני זוכרת שעם יציאתם אמרו לי הד"ר ברוך מוצקין ונכדו של ר' יצחק אלחנן¹, עורך-דין במקצועו, שמעולם לא חוו לילה שכזה בחייהם, ולעולם לא ישכחו זאת - התוועדות שכזו, אדם בעל כוח רוחני שכזה! יהודים שומרי-תורה, צעירים וזקנים כאחד, וחסידים בפרט - הכל היו שותפים לתחושה זו שלהם.

בעלי נהנה מכבוד ומסמכות שכאלו, כך ניתן לומר, בקרב כלל העולם היהודי ברוסיה. בכל העניינים הנוגעים ליהדות - פנו אליו. כך נמשך הדבר עשר שנים נוספות, כל פעם בהצלחה רבה יותר לפי קנה-המידה של חיי הכלל בתנאים ששררו שם, עד שנת 1939 שבה נאסר².

נשיא ה"איספולקום" אמר פעם לרופא ממכרינו, מתוך תסכול כה עמוק, שאנו עצמנו התחלנו לחשוש מתוכן השיחה: "הגע בעצמך" - כך אמר - "החתונה עצמה התקיימה בחוץ-לארץ, החתן והכלה היו כה הרחק מכאן - ואיזה מין רושם עשה אדם זה! יש לו מין כוח שכזה, שכל אימת שהוא פונה אלינו בבקשה - אין ביכולתנו לסרב לו, בה-בשעה שתמיד מדובר בענייני דת. שמא מוותרים אנו לו יתר על המידה? הרי לא היתה זו אלא שמחה של איש פרטי, ואיך ייתכן שאנו מאפשרים לו לערוך אותה בקנה-מידה שכזה - בה בשעה שאסור לנו לאפשר אפילו לשלושה יהודים להתאסף בענייני דת!..."

המלים האחרונות החרידו את הרופא, וגם אנו עצמנו לא היינו רגועים יתר על המידה למשמע הדברים.

(1) הרה"ג ר' יצחק אלחנן ספקטור מקובנא. תקע"ז-תרנ"ו.

(2) ראה גם שיחת ש"פ ואתחנן, ט"ז מנ"א תשמ"ח (התוועדויות תשמ"ח ח"ד ע' 158): "אמרו"ר . . אשר, מסר נפשו על הפצת התורה והמעיינות במדינה ההיא, ולאחרי יציאת כ"ק מו"ח אדמו"ר ממדינה ההיא נשאר הוא נכדם היחידי של אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי והצ"צ המנהיג במדינה ההיא, ולכן פנו אליו גם בענייני הדרכה וכו' וכו', ובגלל פעולותיו בהפצת התורה והמעיינות נאסר והוגלה ונסתלק במקום גלותו כו'".

המשך ביאור למס' נדה ליום ראשון עמ' ב

1 תיפוק ליה דהא שמישה - הרי גם בלי פליטתה טמאה היא מצד
2 ששימשה. מתרצת הגמרא: הברייטא עוסקת בשמכילה לשמושה -
3 כשטבלה לאחור התשמיש ונטהרה, ולמחרת חזרה ופלטתה, ועל אופן
4 כזה אמר רבי שמעון דיה כבועלה.
5 תמדה הגמרא: למימרא דמשמשת בטומאת ערב סני לה - די לה
6 להיות טמאה עד הערב, והא אמר רבא, משמשת, כל שלשה ימים
7 לאחר התשמיש אסורה לאכול בתרומה היות ואין טבילה
8 מטוהרתה, שאי אפשר לה שלא תחזור ותפלוט. אם כן כיצד אמר
9 רבי שמעון שהיא טהורה כל זמן שלא נודע שפלטתה. מתרצת הגמרא:

10 הָבָא בְּמֵאֵי עֶסְקִינָן, שְׁהַטְבִּילוּהָ בְּמֵטָה שְׂשִׁימְשָׁה בַּהּ וְלֹא זֹוּהָ
11 מִמְקוּמָהּ, שבאופן כזה מודה רבא שאפשר לה שלא תפלוט, וכוונת
12 רבי שמעון שלאחר טבילה זו אם תחזור ותפלוט דיה כבועלה.
13 מקשה הגמרא: מַבְּלָל דְּבֵי קְאָמֵר רַבָּא שְׂטַמְאָה, הוא באופן דְּאִוְלָה
14 אִיהִי בְּכַרְעָה - שהלכה היא ברגליה וְמַבְּלָה, כיון שתנועת ההילוך
15 גורמת לה שתחזור ותפלוט. אם כן קשה, מדוע אמר שכל שלשה
16 ימים אי אפשר לה שלא תפלוט, דִּילְמָא פְּתָרֵי דְּקְאִוְלָה שְׂדִיתִיה -
17 אדרבא אולי בהליכתה אל הטבילה פלטתו לגמרי, וכשטבלה אינה
18 חוזרת ונטמאת.